

Autorem těchto článků je sv. Leopold Mandič OFM Cap.

Poslání Třetího františkánského řádu (1)

Apoštol svatý Pavel, který dobře znal nesmírná tajemství evangelia, dosvědčil, že byl Kristem Vykupitelem ustanoven k tomu, aby bránil evangelium, totiž aby ho hlásal a obhajoval: „In defensionem Evangelii positus sum“¹.

Toto evangelní kázání však nemělo skončit s Apoštolem. Po jeho smrti ani nepřátelé nepřestali vést válku. Bylo tudíž nutné, aby po něm sloužili další, a to museli být ti, kdo jako on byli povoláni do stavu evangelní dokonalosti.

Vzhledem k této apoštolské důstojnosti pak musíme zvážit dvě rozdílné záležitosti. Jedna je vznešenost kněžského rázu, k níž jsou povoláni jen někteří. Druhá je stav dokonalosti, k němuž jsou naopak povoláni mnozí. Evangelium nám praví, že Ježíš Kristus vyzval některé z lidí k tomu, aby nechali všeho a následovali ho. Těm rovněž doporučil čistotu jako nejdokonalejší dobro. Z nich pak vytvořil jedno společenství, a tak se stal jejich Hlavou, čímž jim vznikla i povinnost Poslušnosti. To je stav řeholní, neboli stav evangelní dokonalosti, který byl založen Kristem. Ti, kdo jsou zváni k tomu, aby do něj vstoupili, jsou zároveň voláni k apoštolské službě, tedy jsou zváni do životního stavu, který je ze své podstaty vhodnější pro tuto službu. Když jsou tedy voláni k tomu, aby úžeji žili evangelní svatostí, budou ho také moci lépe hájit.

Při zvážení této pravdy může ne jeden terciář říct: „No dobře, ale to není pro mě, já nejsem ani kněz ani řeholník“.

A přece toto vše je pro vás, drazí bratři a sestry ve svatém Františku. Nejste terciáři? Tak věnujte pozornost těmto dvěma slovům: *třetí řád*. Výraz *třetí* je dle gramatiky hlavním přídatným jménem, které naznačuje jistou sérii. A výraz *třetí* předpokládá, že existuje první a druhý. Slovo *řád* pak znamená dané uspořádání věcí za stanoveným účelem.

Takže vy se nazýváte františkánskými terciáři, protože tvoříte třetí z řádů, které založil svatý František z Assisi. V prvním jsou jenom muži, ve druhém jenom ženy a ve třetím jsou jedni i druhé. Třetí řád se tedy objevuje a skutečně je rozšířením prvního a druhého řádu. Tyto dva jsou skutečnými stavy dokonalosti, protože se v nich skládá slib tří evangelních rad chudoby, čistoty a poslušnosti. A stav dokonalosti musí mít i třetí s tímto rozdílem: v prvním a v druhém je dokonalost přikázána, jelikož se skládají tři sliby; ve třetím jde o radu, neboť se neskládá žádný slib.

Aby terciář dokonale sloužil Bohu, je zván, aby slavnostně příslibil, že bude zachovávat Boží zákony a přikázání jeho Církve, k nimž je už však zavázán jako křesťan a jako katolík.

Takže i třetí řád je stavem evangelní dokonalosti, a proto kdo skládá terciářskou profesi, vstupuje do stavu, který je blízký povolání i apoštolskému povolání. Toto všechno je dostatečně jasné a zjevné. Ale je ještě něco, co potvrzuje již řečené.

Vy jste terciáři ne jakéhokoliv řádu, ale řádu svatého Františka z Assisi. A jaké bylo poslání sv. Františka? Jistěže ne jiné než poslání našeho Pána Ježíše Krista. František, jak o tom vypovídá téměř každý úkon jeho života, byl vybrán, aby v něm zazářil Syn Boží, který se stal člověkem. Ale posláním Kristovým bylo zničit dílo satanovo a znovu darovat spásu lidskému rodu. I František byl vybrán ke spáse lidí a k tomu, aby bojoval proti satanovi. I on mohl říci s apoštolem, svatým Pavlem: „Byl jsem Kristem určen k obraně jeho evangelia“.

Ale dílo Kristovo je věčné. Proto musí být stálé i dílo svatého Františka. Jako smrtelník musel i on zavřít své oči před světlem tohoto života. Ale Bůh, který si ho vyvolil, se o to stará.

¹ „Jsem určen k obraně evangelia“ (Flp 1,16).

Je přirozeným zákonem, že otec přežívá v synech a rodičové považují své potomstvo téměř za prodloužení své osobnosti a své existence.

I svatý František je otcem a jeho potomstvo je velmi početné – rozšířilo se pod celým nebem. František tedy ve svých duchovních synech a dcerách je stále živý a stále působí – je ve všech dobách a na všech místech. František, který je nyní v nebi blažený, může vpravdě říci: „Já prostřednictvím svých synů a dcer pokračuji na zemi v díle svého Pána. Já jsem skrze ně stále obráncem evangelia“.

Předpokládejme, že by se najednou nikdo ze synů a dcer tří františkánských řádů neangažoval v díle Kristově – museli bychom říct, že skončilo poslání sv. Františka. Toto poslání bude natolik živé a účinné, nakolik bude živé a účinné dílo jeho synů a dcer. Vzhledem k této skutečnosti musíme předpokládat, ba mít za jistou pravdu, že náš otec nás z nebe zve, abychom splnili své poslání – naše dílo je jeho dílem, čí spíše dílem Krista, který nás k tomu vyvolil a hlasem skutečnosti, mohu-li to tak říci, nás volá k tomu, abychom hájili evangelium. Pochybujeme snad o tom? A neřekl nám On: „Co špatného nebo dobrého učiníte tomu nejmenšímu z mých, jako byste to učinili mně samotnému?“²

Jestliže kdy byla doba, kdy dílo evangelia bylo napadeno satanem celou silou a mocí mysli i skutků, kterých je schopná myslící bytost, a to proti oněm ubohým smrtelníkům, kteří toto evangelium představují, pak je to v dnešních dnech.

Kristus, který v těch, kdo mu slouží a ho zastupují, nás žádá o podporu a pomoc. Jaké zbožné srdce nezasáhne tento dojemný hlas?

Terciáři a terciářky, jsme vybráni k tomu, aby On skrze nás i skrze své další služebníky bojoval se satanem a porazil ho, aby se znovu potvrdila pravda, že síla a moc Luciferova nikdy nezmůže nad dílem Kristovým.

Vznešenosti myšlenek a vroucnosti srdce, ať tedy odpovídá také síla skutků. Pak bude moci každý z nás říci s apoštolem národů: „*In defensionem Evangelii positus sum*“: Jsem Kristem Pánem určen k obraně jeho evangelia.

br. L. M. Or. Min. Cap.

(Bollettino del Terz'Ordine Francescano, dicembre 1907, 28-30)

Poslání Třetího františkánského řádu (2)

Prosincový článek, v němž jsme se zabývali posláním Třetího františkánského řádu, jsme ukončili tím, že jsme hluboce přesvědčeni o pravdě, že každý terciář může, do jisté míry, považovat za svá slova apoštola Pavla „Jsem Kristem Pánem určen k obraně jeho evangelia“ („*In defensionem Evangelii positus sum*“).

V onom článku jsme jen potvrdili existenci této pravdy, ale nehledali jsme její vnitřní podstatu. Je tedy vhodné, abychom více zblízka prozkoumali tuto apoštolovu větu, která je i větou naší.

Říká, že určen k obraně evangelia. Tento výraz *evangelium* je řeckého původu a znamená *dobrou zprávu, šťastnou novinku*. Mezi všemi oznámeními, kterých se lidem v dějinách dostalo, jsou dvě, která můžeme označit jako ze všech nejšťastnější. K prvnímu došlo, když byl přislíben Obnovitel po nešťastném pádu prvních lidí. Toto oznámení můžeme nazvat *protoevangeliem*, neboli předchůdcem evangelia. Ke druhému došlo, když v plnosti času, jak praví apoštol, tento Obnovitel přišel mezi lidi a lidskému rodu byla dána tato nová zvěst. Tato blažená plnost času skutečně je,

² Srv. Mt 25,31nn.

jak ji označuje i církev, věkem nového vykoupení, které napravuje starou zkázu a otevírá cestu k věčnému štěstí. Takovou šťastnou zprávu můžeme plným právem nazvat *evangeliem*.

Tato Kristova nauka není objevem lidské mysli, a tak bylo nutné, aby ji Bůh sám lidem zjevil. První, kdo ji zvěstoval, byl sám Boží Syn, který se stal člověkem. A toto kázání bylo rovněž nazváno *evangelium*.

Vtělená moudrost pak vykonala dokonalé dílo a nenechala svou nauku na libovůli lidských názorů, ale ustanovila stálý učitelský úřad, katolickou církev, která každý den obnovuje Kristovo vykoupení, napravuje starou zkázu a otevírá cestu k věčnému štěstí. Ona je proto pokračováním i naplňováním díla Kristova – kromě inspirovaného a psaného evangelia, je *evangeliem* živým a trvalým.

V tom je tedy posláni velkého apoštola: byl povolán, aby kázal evangelium, aby se zabýval jeho záležitostmi, a to v celé šíři jeho významu.

Tak zvláštním vyvolením ve XIII. století Kristus Vykupitel vybral svatého Františka z Assisi a jeho tři řády, aby hlásaly jakoby znovu toto evangelium. A dějiny nám připomínají, že ze svatého Františka se zrodila, v jeho třech řádech, specifická evangelní dokonalost. Je to tak zvaný *serafínský duch*, což je duch specifické lásky k Bohu a specifického odstupu od všeho pozemského, což po vzoru svatého Františka, který je vrcholem lásky k Bohu i lásky k chudobě. Z toho je jasné, že tak jako první a druhý františkánský řád je povolán, aby samou existencí své profese hlásal Kristovo evangelium, tak také třetí řád, který je rozšířením obou, je povolán, aby svým způsobem hlásal totéž evangelium.

Ale kdo chce mít celkovou představu o posláni a apoštolátu svatého Pavla, a tedy také o našem, musí věnovat pozornost vztahu, který apoštol měl k evangeliu: „Já jsem určen – praví – k obraně evangelia“.

Tento termín *obrana* ze své podstaty náleží k taktice, neboli k umění války. Taktika nám totiž řekne, že například takové místo, taková vyvýšenina je dobře bráněná, protože je obtížné na ni vystoupat pro nepřítele, který chce zaútočit. Ale hlavně se slovem *obrana* myslí umění čelit útočícímu nepříteli. Jinými slovy lze říci, že slovem *obrana* se označuje zdatnost paže, která se dle vhodnosti chápe sečné či palné zbraně proti útočící síle.

To je to, co chce apoštol říct, když praví „jsem určen k obraně evangelia“, tj. podle milosti svého apoštolského povolání, musel být jeho útočištěm i ochráncem, živou silou, která čelila všem nepřítelům, kteří chtěli potříti dílo Kristovo.

Tyto pravdy nás vedou k poznání nejvyšší vznešenosti apoštolské milosti. Ale zde se chceme věnovat tomu, jaká je povinnost terciářů podle jejich povolání vůči římské katolické apoštolské církvi, která je živým a stálým evangeliem Syna Božího: chci říci, mají být, tak jako apoštol, obránci díla Kristova.

Ale chtějí snad terciáři mít nějaký další důkaz pravdy, kterou sdělujeme? Ať pohlédnou na řád založený Kristem Vykupitelem, aby zvítězil a porazil satana.

I když božský Vykupitel je silný Bůh, přesto si zvolil slabost a křehkost, aby porazil nepřítele. Tak On působil ve smrtelném životě a tak chce, aby jeho církev, která je jeho živým a trvalým evangeliem, bojovala a vítězila nad satanem slabostí, křehkostí a strádáním všeho druhu.

První skutečnost nám dosvědčuje samo evangelium, druhou historie. Ale především doba, v níž žijeme, svědčí o těchto skutečnostech. Stačí se podívat na nejvyšší viditelnou hlavu církve, na Kristova zástupce. On je kníže nad knížaty v morálním řádu, a přesto toto nejvyšší kníže je nejbezbrannější ze všech, nemá žádnou pozemskou moc a potřebuje příspěvky svých synů a dcer, aby mohl důstojně žít ve světě vzhledem ke svému stavu. Kdo by měl více než synové svatého Františka z Assisi přispět k obraně církve Boží? Božský Vykupitel vybral pokorného Františka,

navýsost Chudého, aby podepíral a posiloval církev. Synové pokorného Františka, Chudého, musejí naplňovat poslání svého otce. Pak se zcela naplní ona slova, která Kristus třikrát zopakoval Františkovi, slova, která mu přikazovala materiální obnovu malého kostelíka svatého Damiána u Assisi a zároveň mu oznamovala jeho budoucí poslání a velikost: „Běž, Františku, a oprav můj dům, který se celý rozpadá.“³.

Událost potvrdila proroctví: František se svými třemi řády je stálou obranou živého stálého evangelia Syna Božího.

br. L. M. Or. Min. Cap.

(Bollettino del Terz'Ordine Francese, febbraio 1908, 80-82)

Poslání Třetího františkánského řádu (3)

V předchozích článcích o poslání Třetího františkánského řádu jsme ukázali, jak terciáři podle milosti svého povolání, jsou povoláni bránit evangelium.

Tedy jeden ze základních zákonů taktické obrany je velmi dobře poznat nepřítele, než začne boj.

Nepřítel Kristova evangelia je mnoho. Ale pomineme-li bandu viditelných nepřátel, kteří jsou z masa a krve, kteří jsou slabí a křehcí jako my, pak musíme věnovat pozornost dalším nepřítelům, kteří jsou neskonale hroznější. V tomto smyslu praví apoštol Pavel: „Vedeme přece zápas – praví – ne proti lidem z masa a krve a tudíž zranitelným, jako my, ale proti mocným duchům, proti knížatům, mocnostem a panstvům tohoto světa temnoty.“ (Ef 6,12)

Vskutku díky víře víme, že Syn Boží se stal člověkem, aby potřel satanovo království. Toto království, které mezi lidmi začalo hříchem Adamovým a skončí hříchem posledního hříšníka, není viditelným královstvím, ale nachází se uvnitř člověka, pokud na duši nosí těžký hřích. Celému světu zlých vládne satan a v tomto smyslu se o něm praví, že vládne světu, tj. světu zlých. A jsme povoláni, abychom bojovali proti tomuto největšímu nepříteli Kristova evangelia.

Ale podívejme se blíže na to, kdo je tento náš nepřítel. Božský Vykupitel ho nazval: *Fortis armatus*⁴, tj. ozbrojený silák. Lucifer však není sám, jsou s ním další vzbouření duchové – jejich počet je velký. Jednoho dne Vykupitel donutil jednoho z těchto duchů, aby ústy posedlého vyjevil své jméno. A nečistý duch pravil: „Mé jméno je legie“, tj. vojsko. Evangelium to potvrzuje, když praví, že takto odpověděl, protože mnoho démonů vstoupilo do posedlého. Ale nebyl to jen ten jeden duch, byli v něm všichni duchové temnot. Tito vzbouření duchové, i když při své zradě ztratili všechny dary milosti, přesto jim zůstala celá jejich přirozenost se všemi podivuhodnými dary. Jsou vysoce inteligentní, jejich vůle je nanejvýš silná, síla jejich jednání odpovídá možnostem jejich mysli i žáru a pevnosti jejich vůle. I s těmito přirozenými dary už nejsou šťastní, ale umějí je dobře používat ke škodě lidí. Znají dobře lidský rod, který je povolán k tomu, aby přijal nekonečné dobro, o které se lidé sami dobrovolně připravili.

Tak ve svém velkém poznání a v žáru své vůle, která je nanejvýš zvrácená, se rozněcují věčnou nenávistí proti člověku a všem jim jde o naši zkázu.

Po těchto úvahách je dobře patrné, jak pravdivé je, když se o satanovi praví, že je ozbrojený silák. To je tedy první a hlavní nepřítel evangelia, před kterým jsme povoláni ho bránit.

Ale jakými zbraněmi bychom mohli čelit tak silnému nepříteli? Duchovními a nadpřirozenými zbraněmi, jelikož nepřítel je pouhý duch, který je mnohem vyšší než naše přirozenost. „Buďte silní, bratři – říká apoštol Pavel – a hleďte odvahu v našem Pánu Ježíši Kristu

³ 2Cel 10.

⁴ Lk 11,21.

a v jeho všemohoucnosti“ (Ef 6,10). Ale jakými prostředky se spojíme s Kristem Vykupitelem? Vírou, nadějí a láskou.

Vírou v Krista vzdáváme Bohu slavnostní hold a tento úkon poddání se autoritě Boha, který k nám promluvil, poráží pýchu satana, který zhřešil právě pýchou. V naději se duše pozvedá a povznáší se až k Bohu a nebojí se útoků nepřítele. Ale nejvíc se satan bojí naší lásky. Nejde o jakoukoliv lásku, ale o lásku přátelskou, při níž jedno srdce chce dobro druhého, pročež se jeden stává cílem druhého a ze dvou srdcí se stává srdce jediné.

A pokud je toto pravdou mezi lidmi, pak ještě mnohem více mezi Bohem a člověkem, neboť Bůh je dobro, které se nekonečně sdílí. „Kdokoliv mě miluje – říká Božský Vykupitel – bude zachovávat mé slovo a můj Otec ho bude milovat, a přijdeme k němu a učiníme si u něho příbytek (Jan XIV)⁵.

Pokud satan zjistí, že jsme takto spojeni s Kristem, uvidí, že jeho království v nás bylo zničeno. Proto se musíme stále více spojovat s Kristem a s jeho evangeliem vírou, která se projevuje láskou, a tehdy Kristova milost bude stále hojná v naší duši. Tak budeme stále strašnější pro nepřátele Boží, v sobě samých budeme stále více bránit evangelium Kristovo proti satanovi, který se tak bude cítit poníženy a poražený. Písmo totiž praví: „Postavte se ďáblu a uteče od vás“.

Ale kromě těchto povzbudivých důvodů, které jsou vlastní každému věřícímu, my, duchovní synové svatého Františka, máme ještě další, které ještě více potvrzují naše poslání obránců Kristova evangelia. Náš otec a zakladatel se zvláštním způsobem podílel na vykoupení, když na svém smrtelném těle nesl rány Kristovy. A společné dobro patří otcům i synům. Když nás zvláštní zbožná úcta spojuje s naším serafínským otcem a zakladatelem, také nám, jako svým synům a dcerám, dává účast na Kristově milosti, na níž měl tak velký podíl. Tak satan přirozeně uvidí, že v nás dále žije, jako v odraženém světle obraz svatého Františka z Assisi, ba i obraz Krista Vykupitele. A tak tímto způsobem budeme strašnější pro nepřátele každého dobra, milost evangelia v nás o to slavněji zvítězí, a tak se znovu skutkem potvrdí, že František je i se svými syny obráncem evangelia.

br. L. M. Or. Min. Cap.

(Bollettino del Terz'Ordine Francescano, aprile 1908, 123-125)

Poslání Třetího františkánského řádu (4)

Zbraně křesťanského vojska jsou pravda a spravedlnost, jelikož evangelium směřuje k osvojení si dober neviditelných, které přesahují všechny smysly. Synové a dcery Třetího františkánského řádu, jako ti, kdo jsou povoláni, aby slíbili, že budou více žít evangelní svatostí, mají více než ostatní křesťané používat tyto zbraně.

V našem článku z dubna o poslání Třetího františkánského řádu jsme poukázali na tři teologální ctnosti – víru, naději a lásku – jako na velmi mocné zbraně proti satanovi. Ale apoštol Pavel se s tím nespokojil. Kus po kuse ukazuje všechny zbraně, které máme proti tomuto nepříteli použít. „Je vhodné – praví – abychom se ozbrojili celí, abychom byli obrnění od hlavy až k patě, jelikož nepřátelé, proti nimž máme bojovat, jsou velmi mocní duchové“ (Ef VI).

Apoštol používá symboliku vojenské výzbroje své doby a připomíná vojenský pás, pancíř, který chránil hrud, vojenskou obuv, helmu, štít a meč. Pravda, praví apoštol, má pro nás být vojenským opaskem, spravedlnost jako pancíř, připravenost a odhodlanost vyznávat evangelium a bojovat za něj má být obutí, které bude chránit naše nohy, naším štítem pak víra, křesťanská naděje naší přilbou a slovo Boží mečem.

⁵ Citace z evangelia se týká Jana 14,23.

Je vhodné, abychom se podívali blíže na tuto apoštolovu nauku, jestli opravdu toužíme po tom, abychom naplnili své poslání obránců evangelia. V tomto článku nebudeme moci rozebrat celou tuto zbroj. Zde pojednáme jen o jedné, a to o *pravdě*. Podle apoštola jde o první část výzbroje.

Kdo vezme v úvahu lidskou přirozenost zkaženou prvotním hříchem, snadno pochopí, s jakou moudrostí nám svatý Pavel nejprve připomíná tuto zbroj pravdy. Tou si podle jeho rady máme opásat boky a bedra.

Je jasné, že boky a bedry je nám připomínána nejen obecná žádostivost, neboli neuspořádanost smyslů, ale především to, čemu říkáme žádostivost těla. „Má bedra jsou plná podvodů“ (Žl XXXVII⁶), vyznával o sobě David po svých pádech. Toto pokorné Davidovo vyznání může vzít za své každý člověk, stejně jako další, které pak hned přidává tentýž kající: „V mém těle není nic zdravého.“ A apoštol Pavel o tom mluví ještě jasněji: „Pozoruji – praví – že v mých údech je jiný zákon, který je proti zákonům mé mysli, a dělá ze mě otroka zákona hříchu“⁷.

Satan dobře zná tuto křehkost lidského těla, zná neuspořádanost našich smyslů i to, jak tíhnou k tomu, co se jim líbí, aniž by braly ohled na řád pravdy a spravedlnosti. Pracuje na základě podvodů a využívá jich, vytváří nové temnoty, aby se v jeho podvodném světlejevilo našim smyslům jako skutečné dobro to, co není ničím jiným, než dobrem zdánlivým. Rozněcuje žár vášní, a tak se člověk stává obětí svých živočišných pudů.

První vnitřní příčinou tohoto všeho zla je nedostatek správného poznání. Z důvodu přirozené potřeby je první příčinou každé lásky, ať už intelektuální či smyslové, poznání, neboť není možné, aby člověk miloval to, co vůbec nezná. Pokud tato láska bude způsobena světlem pravdy a spravedlnosti, bude láskou správnou a svatou. Pokud ji však způsobí omyl či lež, bude špatná a zlá. To je důvod, proč nám apoštol připomíná pravdu jako první zbroj, kterou máme použít, abychom v sobě bránili království Boží, tj. evangelium.

Ale jaká je pravda, která má takovou moc? - ptá se apoštol. Milost Kristova, odpovídá on sám. Ježíš Vykupitel prostřednictvím své milosti, která *osvěcuje a oživuje*. „Jestliže vytrváte v mém slovu – říkával Božský Vykupitel Židům – poznáte pravdu a pravda vás osvobodí. (Jan VIII, 32). Tato pravda tedy jinými slovy není ničím jiným než milostí Ducha Svatého, tedy tou milostí, kterou Kristus Pán přislíbil Samaritance předobrazem *živé vody, která tryská až do věčného života*. S přesvědčením o této pravdě nemůžeme než říci s královským prorokem „Přiblížte se Bohu, který je světlem a pravdou a vaše tváře budou osvětlené“. V záři tohoto božského světla satan, který je temnotou, nebude moci vládnout, ale dá se na útěk, a tak v nás bude uchráněno království Boží, evangelium Kristovo.

Vyučen těmito velkými pravdami, svatý František z Assisi netoužil po ničem víc, než spojit se s Tím, který dosvědčil, že je *Cestou, Pravdou a Životem*. František byl dokonale naplněn duchem Kristovým, takže se jevil lidem jako nový Ukřižovaný Člověk. Zajisté jeho synové a dcery, terciáři a terciářky, nejsou voláni k takovému hrdinství. Ale jako křesťané musíme všichni, alespoň do určité míry, následovat Krista, chceme-li dojít spásy. O to víc jako synové a dcery serafínského svatého Františka jsme povoláni k tomuto následování – milost povolání terciářů a terciářek je: vyznávat a dokonaleji praktikovat evangelní svatost, která je dokonalejším následováním Krista.

Toužíme tedy po tom, abychom se ozbrojili proti satanovi, abychom ve svém nitru bránili království Boží? Jedním slovem toužíme po tom, naplnili své poslání obránců Kristova evangelia? Pak se přimkněme k Tomu, který je *Cestou, Pravdou a Životem*, ke Kristu, našemu Bohu a Vykupiteli.

br. L. M. Or. Min. Cap.

(Bollettino del Terz'Ordine Franciscano, červenec 1908, 196-198)

⁶ Žl 38(37),8.

⁷ Srv. Řim 7,21-23.

Poslání Třetího františkánského řádu (5)

Když do základu umístil pravdu jako zbraň proti satanovi, jak jsme to viděli v předchozím článku, apoštol Pavel, aby nás ještě lépe vyzbrojil k obraně evangelia, nám přidává další zbraně: krunýř, obuv, helmu, štít a meč. A nejprve chce, abychom si ochránili hrud' drátěnou košilí či krunýřem, tedy spravedlností, jak to vysvětluje on sám.

Mezi smutné dědictví, které jsme všichni obdrželi on našich prarodičů v důsledku prvotního hříchu, je třeba zařadit i nezkrotného ducha nadutosti a pýchy. Všichni ve svém nitru cítíme silnou náklonnost touhy po cti a slávě, jako po něčem, co patří k naší výjimečnosti a k dobrým vlastnostem – nešťastný člověk, který popřeje sluchu zkažené přirozenosti. Touto náklonností hřeší proti pravdě, neboť nevidí jako dar Boží to dobro, které má, a hřeší i proti spravedlnosti, když si přisvojuje čest a slávu, která přísluší jedině Bohu, který je počátkem i posledním cílem veškerého stvoření. Satan pak, který dobře zná naši křehkost a slabost, toho umí dobře využít, neboť on je vůdcem všech nadutých a pyšných.

Z dobrého důvodu tedy svatý Pavel, poté co do základů položil pravdu, nás vybízí, abychom si oblékli spravedlnost a obrnili se jí jako krunýřem proti útokům pýchy. Tato spravedlnost, která je zároveň i pravdou, nám dá poznat, že za prvé jediný Bůh je nejvyšší bytí samo o sobě, zatímco my, pokud jde o nás, nejsme nic. Za druhé nám ukáže, že toto nic má něco, co je jemu vlastní, a to vinu. Vina totiž není vinou, než když člověk sám chce zlo.

Vzhledem k tomu, že tyto pravdy jsou jasné, člověk je povinen vzdát Bohu náležitou čest, a uznat, že sám si zaslouží tak velký trest, jak velká je jeho vina. Tuto spravedlnost tedy, jinými slovy evangelní pokoru, si mají terciáři obléknout. Pokud neozbrojí svou hrud' a své srdce tímto pancířem, vůbec nebudou moci bránit království Boží, evangelium, a plnit své poslání. Podlehnou útokům satanovým, neboť stojí psáno: „Bůh se staví proti pyšným a jen pokorným dává svou milost“ (1Petr V, 5).

Ale k obraně evangelia, což je věc nesnadná a obtížná, je třeba mít velkorysé srdce, které podpírá křesťanská naděje a svatá víra. Tuto velkorysost apoštol přirovnává k obuvi, která chrání nohy. Jako člověk, který má dobře chráněné nohy, kráčí rychle a hbitě, i když je obtížná cesta, kterou má projít, tak i terciář, když se bude snažit mít vůči Bohu velkorysé srdce, aby z lásky k Němu i něco vytrpěl, snadněji přijme zkoušky, které na něj budou seslány, když bude plnit svůj úkol bránit věc evangelia.

V dnešní době terciáři potřebují velkorysost srdce, když se zdá, že se vrátilo doba dávného pronásledování. Ale ať se terciáři a terciářky nebojí těchto výzev. Evangelium, které nás vybízí k boji, nám dá nejsilnější motivaci k této velkodušnosti. Vykupitel před svou smrtí říká apoštolům: „Vy jste byli mými druhy mých zkouškách, budete mými druhy i v mé věčné a nekonečné radosti. Jako můj Otec mi připravuje věčnou odměnu, tak ji vám připravuji já“ (Lk XXII, 28-29).

Kristus Vykupitel je nesmrtelný a sám o sobě nemůže ani trpět, ale ve své církvi, ve svém evangeliu, můžeme oprávněně říct, že ještě trpí a je smrtelný. Když se tedy terciáři budou snažit bránit věc evangelia a tato obrana je bude stát námahu a strádání, budou se namáhat a trpět pro Krista a s Kristem. On jim pak jistě řekne: „Vy, kteří jste byli mými druhy v trápení, budete i v mé věčné radosti“⁸. A vlastně už jim to řekl v osobě apoštolů, prvních hlasatelů a obránců evangelia. Sám svatý Pavel nás ujišťuje, že to, co bylo napsáno v Božských Písmech, byl napsáno pro naše poučení a povzbuzení (srv. Řím XV, 4). Z těchto neochvějných příslibů tedy máme nabrat odvahu. Tato blažená naděje, podle slov apoštola, má být naší helmou, která bude chránit naši hlavu. Tak budeme moci, jak se říká, držet hlavu vztyčenou a kráčet s jistotou.

⁸ Srv. Lk 22,28-30.

Naděje ale nutně žije z víry. V nic nedoufá, kdo v nic nevěří. Naše víra pak má být naším štítem. Jako antický voják zručně používal tuto zbroj, kryl a chránil se celý před útoky nepřátel, tak si má počínat i terciář za více či méně bolestných životních okolností a vždy se chránit učením svaté víry. „Věřím, a proto mluvím i jednám“ říkával svatý Pavel (2 Kor IV,13). Tak mají i terciáři a terciářky říkat: My věříme a doufáme v ráj, požehnání Boží i v požehnání svatého Františka. Proto jsme připraveni konat to, co přikazuje naše povolání v praktickém každodenním životě, ať už mezi zdmi domova, nebo ve veřejném životě na denním slunci – nebojácně vyznávat evangelium, aby vešlo ve známost, a bránit jeho věc.

Spravedlivý žije z víry, říká svatý Pavel. Terciáři a terciářky především se musejí nechat oživit touto vírou – tehdy se spontánně bude v jejich srdcích rodit horlivost pro věc Kristovu. Tolik bude obránců evangelia, kolik bude synů a dcer Třetího františkánského řádu.

br. L. M. Or. Min. Cap.

(Bollettino del Terz'Ordine Francescano, září 1908, 252-254)

Poslání Třetího františkánského řádu (6)

Poslední zbraní, kterou apoštol Pavel vkládá do rukou obráncům evangelia je slovo Boží – slovo, které přirovnává k meči (Ef VI, 17). Když pojednáváme o této zbraní, je třeba říct, že synové a dcery třetího řádu mají umět rozeznat, oč jde a zručně ji použít ve prospěch evangelia.

Apoštol Pavel ji popisuje takto: „Živé a činné je slovo Boží, ostřejší než každý dvousečný meč – proniká do srdce, odhaluje skryté záměry, nic před ním nezůstává skryté“ (Žid 4,12). Toto slovo Boží je tak silné a účinné, ba vševědoucí a všemohoucí, nemůže být ničím jiným než Podstatným Slovem Mysli Boha Otce, které se stalo viditelným v tajemství vtělení, tj. Slovem Božím, které se stalo člověkem. Abychom ale lépe poznali úmysly apoštola, musíme si připomenout, co učí ono společenství křesťanů čerstvě obrácených ze židovství. „Ježíš Kristus byl včera – praví – je dnes a bude na věky věků“ (Žid VIII, 8).

Apoštolova slova takto komentuje andělský svatý Tomáš: „Tak jako náš Pán Ježíš Kristus během svého smrtelného života vykonával spolu se svými apoštoly úřad dobrého Pastýře, tak i dnes, když žije nesmrtelný život a sedí po pravici Otce, vykonává a bude vykonávat až do konce časů se všemi svými věrnými úřad milujícího Pastýře.“ Toto je jinými slovy ona pravda, kterou jsme se učili už jako děti, že totiž neviditelnou hlavou církve je Kristus, hlava a kníže všech pastýřů, jak ho nazývá apoštol Petr (1 Petr V, 4). A toto chtějí říci slova Vykupitele apoštolům, když jim odebral svou viditelnou přítomnost: „Já budu s vámi až do skonání světa“ (Mt XXVIII, 20). A tak aniž by Ho některý z našich smyslů mohl zachytit, přesto mezi námi žije a promlouvá: žije ve svaté eucharistii a v oběti mše svaté; žije a promlouvá ve stálém učitelském úřadu své církve. Tedy Božský Vykupitel mohl vpravdě říct svým apoštolům a jejich nástupcům: „Kdo poslouchá vás, poslouchá Mě, a kdo pohrdá vámi, pohrdá Mnou (Lk X, 16). Opřeny o tuto pravdu, říkával apoštol Pavel: „Jsme vyslanci Kristovi a je to opravdu On, který vás naším prostřednictvím povzbuzuje i napomíná“.

A je dobře známo všem, a vyplývá to z řečeného, že když si kněží tato apoštolova slova přisvojují, činí tak plným právem jako ti, na které přešla autorita apoštolů. Když tedy tyto legitimní služebníci vykonávají svou službu a hlásají evangelium národům, je to opravdu Kristus Vykupitel, který jejich prostřednictvím promlouvá a vyučuje. A jeho slovo je jistě živé a účinné jak živý a nekonečně mocný je On sám. To je tedy ona velmi mocná zbraň slova Božího již máme, dle apoštolského příkazu, šermovat při obraně evangelia. A tuto velmi mocnou zbraň potřebují především terciáři.

Jejich stav je totiž stavem evangelní dokonalosti a spravedlnosti. Svatost, neboli spravedlnost, žije jenom z víry, neboť spravedlivý, říká svatý Pavel, žije z víry. A víra pak, jak to

učí on sám (srv. Řím X,17), pokud jde o to, čemu máme věřit, pochází ze slyšeného neboli z náboženského vyučování a to zase z evangelního kázání, to je ze slova Božího.

Ve světle této pravdy je zcela jasné jakou váhu mají terciáři a terciářky přikládat onomu článku *Řehole*, který jim ukládá měsíční setkání, kde mají naslouchat tomuto Božímu slovu a vyzbrojovat se jím.

Plné moudrosti a jasné je to, co o tomto článku píše kapucín P. Eugenio d'Oisy⁹ ve svém *Duchovním direktáři františkánských terciářů*, a vysvětluje jak logické jsou důsledky uvedených pravd.

Setkání třetího řádu, praví, připomínají důvěrná setkání prvotních křesťanů... Bez těchto setkání by sice serafínský institut byl stále vynikající, ale jak by mohl neztratit svou účinnost! František rád v přátelských rozhovorech vysvětloval svým učedníkům ve světě jejich povinnosti a předepsal, aby se jednou za měsíc scházeli v určeném kostele, aby naslouchali slovům svého direktora. Křesťanský život, františkánská svatost, nejsou nahodilými plody, ale výsledkem pečlivé péče. Navzdory kráse *Řehole* bude terciář slábnout, nebude-li podpírán slovem a příkladem. Setkání je tedy pro něj jistým způsobem nepostradatelné. Při něm se znovu naplňuje duchem svého povolání, tam nachází rady představených, nezbytné světlo k tomu, aby se správně zorientoval ve svém životě; tam se modlí horlivěji a pečlivým studiem *Řehole* si osvojuje, co žádá jeho povolání. Měsíční setkání je mu odpočinkem v životě, dodává mu sílu a povzbuzuje ho.

Terciáři a terciářky, pokud chcete být syny a dcerami svatého Františka, nevynechávejte setkání, a to ani kvůli lenosti ani kvůli zbytečným výmluvám, ale spěchejte na ně jako k prameni svého posvěcení a své vytrvalosti.

Tyto legitimní důvody P. Eugenia d'Oisy můžeme podepsat, tak říkajíc, oběma rukama. Nejsou to totiž naše rady, ale je to apoštol Pavel, který nás vybízí, abychom používali především meč slova Božího, abychom bránili především v nás samotných věc Boží, jeho evangelium. A jaké důsledky z toho mají vyvodit pro sebe synové a dcery třetího řádu, to říká pravda sama.

br. L. M. Or. Min. Cap.

(Bollettino del Terz'Ordine Francese, listopad 1908, 11-13)

Poslání Třetího františkánského řádu (7)

Hlavními nepřáteli evangelia jsou duchové temnot. Ale evangelium není jen duchovní skutečností, tj. královstvím Božím, které je prostřednictvím víry a lásky v našich srdcích, ale je také skutečností, která je viditelná všem národům. A tímto evangeliem je katolická církev, která je skutečným živým a stálým evangeliem Božího Syna. Toto evangelium má velmi silného nepřítele, což je svět zlých, které vede satan. Třetí františkánský řád je povolán bránit věc Boží i proti těmto viditelným nepřátelům.

Až dosud jsme uvažovali o poslání tohoto Řádu hlavně ve vztahu k evangeliu jako k takovému, nakolik je totiž královstvím Božím v nás. Nyní se nám otvírá širší pohled.

Ale dříve než se dáme do této druhé části našeho malého a krátkého pojednání o poslání Třetího františkánského řádu, sama se nabízí úvaha o nejvyšších výhodách, které i nepřímo může třetí řád poskytovat církvi. Zvažujme pravdu o tom, co se chystáme říct.

Každý jednotlivý terciář jako takový je sám o sobě *výtečnou surovinou* – abychom použili průmyslový technický termín – pro církev, která z ní s pomocí jiných nezbytných přísad může vytvářet cenné bojovníky na poli katolicko-politickém a sociálním.

⁹ Francouzský kapucín píšící pro terciáře.

Tak zvanou *Katolickou akci* dnešní doba potřebuje ze dvou důvodů. Za prvé současná společnost směřuje nejvíc k více-méně parlamentnímu systému vlády a každá skupina občanů, ať už má jakékoliv ideály, za něž bojuje, chce být zastoupena mezi těmi, kdo mají v rukou veřejnou moc.

Za druhé současná společnost z velké části odpadla od Boha, protože je potřeba ji znovu přivést k pravdě a ke spravedlnosti, a ta část občanů, která zůstala věrná církvi, by měla vystoupit a alespoň hledat, kdo by ji zastupoval mezi těmi, kdo vládou, alespoň podle obecných zákonů, kromě případů, kdy z velmi vážných důvodů církev Boží usoudí jinak. Je pravdou, že tito bojovníci na katolickém poli se obecně nemohou nepřítelům prezentovat v šatu, abych tak řekl katolickém, neboť musejí dělat to, co praví nejzákladnější zákony logiky, tj. usvědčovat nepřátele z omylu a vycházet přitom z principů, které oni sami považují za pravdivé; nicméně stále platí, že tito katolíci bojují za věc Boží. Tito bojující katolíci se proto mohou považovat za a skutečně jsou nástroji církve. Bojující katolík tedy potřebuje dvě věci: za prvé být dobře zakotvený v evangeliu, za jehož věc bojuje; za druhé být přimknut k církvi, jejímž je vyslancem a již zastupuje.

Abychom se teď vrátili k našemu tématu, můžeme vsutku říct, že terciář, který je terciářem podle jména i podle skutků, představuje nejlepší materiál pro církev, aby z něj vytvořila hodnotného bojovníka na poli katolické akce. Terciář totiž slavnostně slibuje, že bude zachovávat přikázání Božího zákona a předpisy církve; za druhé je terciář úzce spojen s církví, jelikož třetí řád je skutečným řeholním řádem, rozšířením prvního a druhého. Je velmi jasné proč terciář, vybavený dalšími nutnými předpoklady, je nanejvýš vhodný k tomu, aby se stal hodnotným bojovníkem na katolickém poli. A ze stejných důvodů je vhodný i k boji na poli sociálním.

Všem je dobře známo, jak je v naší době společnost rozjitřená především kvůli hroživé dělnické otázce. Hlavními důvody tohoto problému nejsou vědecké objevy přírodních sil aplikované v průmyslu, ale jsou to principy liberalismu a podobné omyly.

Socialismus je na vzestupu a slibuje, že tento problém vyřeší, navenek chce ekonomický blahobyt, ale výměnou za nechutnou nemorálnost, a tudíž nedělá nic jiného, než že přispívá ke zkáze lidstva. Církev Boží, která je povolána k tomu, aby vedla lidský rod ke spáse, má právo nebo spíše povinnost pomáhat lidské společnosti. Tudíž musí mít i na tomto poli někoho, kdo by ji zastupoval a bojoval za věc Boží. Zdá se, že také na tomto poli je terciář vhodný k tomu, aby byl hodnotným vojákem.

Kdo se chce přesvědčit o tom, co chceme říct, stačí, aby si vybavil onen výrok svatého evangelia, že moudrý člověk, když staví svůj dům, nepostaví ho na písku, ale na pevném základě, aby, až se rozpoutají bouře, nepřišlo všechno nazmar a neskončilo to v troskách. Nedávno došlo k událostem, které potvrzují tuto pravdu. Jistě by nezklamali společná očekávání a naděje ti, kdo se zdáli, že bojují pro věc Boží, kdyby měli pevnější základ, který by nebyl jen čistě vnější akcí.

Kdo bude věnovat pozornost těmto našim argumentům, uvidí, že náš článek je spíš určen direktorům třetího řádu než prostým vojákům; a to máme i v úmyslu. Ať je nám tedy dovoleno, abychom v lásce Kristově poprosili ctihodné pány faráře a ostatní direktory třetího řádu, do jejichž rukou se tento časopis dostane, aby zvážili pravdy a argumenty, které jsme předložili.

My nyní končíme tento článek a ještě jednou vyznáváme jak podivuhodný je Bůh v jeho služebníku Františkovi z Assisi. Třetí františkánský řád je Františkovou institucí; v tomto řádu on žije jako otec ve svých synech a dcerách; v nich morálně žije a stále působí ve prospěch lidstva. I tímto způsobem František napodobuje Krista, který byl včera, je i v této současnosti a bude na věky. Ohledně minulosti nám o tom svědčí historie; ohledně budoucnosti je zárukou nejvyšší síla a plodnost františkánských institutů a sdružení.

br. L. M. Or. Min. Cap.

(Bollettino del Terz'Ordine Francescano, únor 1909, 83-85)

Poslání Třetího františkánského řádu (8)

V našem posledním článku o poslání Třetího františkánského řádu jsme viděli, jak jednotlivý terciář představuje vynikající surovinu pro to, aby se z něho stal hodnotný voják na sociálním a politickém poli. Dnes se zaměříme na celý řád jako na stav evangelní dokonalosti, která je dostupná každému věřícímu, a uvidíme, jak vznešenou obranou evangelia je zvláště v dnešní době.

Jednou se Kristus Vykupitel obrátil na své apoštoly těmito slovy: „Vy jste světlo světa a sůl země“ (Mt V,13). To se týkalo jejich budoucího poslání. Ale také chtěl, aby byli dokonalými kazateli, kteří káží a dělají to, co říkají, a proto hned dodal: „Vy musíte být světlem pravdy a solí moudrosti i svými skutky, aby lidé, kteří je vidí, chválili Boha.“

První způsob hlásání pravdy víry je právě ten apoštolů a jejich nástupců v kněžství. Ale druhý způsob hlásání evangelia svatostí života praktikováním evangelní dokonalosti, ano, ten je vlastní Třetímu františkánskému řádu.

Abychom ale lépe pochopili slova našeho Pána, musíme se zamyslet nad jednou psychologickou skutečností. Když člověk jedná jako člověk, tj. jak jedná a umí jednat, za tím je vždy světlo rozumu. Mezi intelektem a vůlí jsou podobné vazby, jaké, v příslušné míře, probíhají mezi viditelným světlem a okem. Když je oko zdravé, nemůže nic vidět, dokud mu světlo neukáže nějaké předměty. A oč jasnější bude světlo, tím zřetelněji oko uvidí. Tak i správnost spravedlnosti vůle a skutků předpokládá světlo pravdy inteligence. Když tedy v apoštolovi, v tom, koho poslal Bůh, bude zářit svatost života a bude zjevné jeho vnitřní přesvědčení víry, kterou hlásá, tehdy přirozeně lidská mysl, která uvažuje a postupuje od účinků k příčinám, vzdá chválu Bohu, který je dárce veškerého dobra.

Terciáři a terciářky, vy jste zváni právě k tomuto velmi vznešenému apoštolátu, abyste hlásali evangelium, abyste bojovali za jeho věc tak, že budete žít podle svatosti vašeho stavu františkánských terciářů.

Přístupme k důkazům toho, co tvrdíme.

Třetí řád je řeholním řádem – přirozeně předpokládá další dva františkánské řády, a to mužů a žen. Třetí řád je rozšířením oněch dvou; i v něm, jako v těch dvou se slibuje evangelní dokonalost, ale je omezená na zachování příkázání Božího zákona a zákonů církve. Tedy třetí řád je vytvořen pro všechny druhy lidí. Každý křesťan může být terciářem. A právě proto je tak nesmírně krásný a nanejvýš užitečný pro věc evangelia, a to zvláště dnes.

Jaká je dnešní doba, to víme všichni. Zmíníme jen tu skutečnost, že odpad od Boha, od jeho církve, už dospěl až tak daleko, a to zvláště v latinských národech, že jen zmínit *svaté jméno Boha* v parlamentu, i kdyby to bylo uprostřed nejstrašnějších ran jeho spravedlnosti, která dopadá na města a kraje, by bylo považováno za zločin nebo alespoň za ničemnost.

K těmto událostem došlo nedávno – ještě v roce 1909. Podívejme se, jak se při jedné slavnostní události vyjádřila jeho svatost Pius X.: „Současná společnost dospěla do bodu, že neuznává Boha nejen v jeho dobrodiních, kterými jí žehná, ale ani v trestech, kterými ji šlehá. V trestech, na které se pohlíží jako na nevyhnutelné přírodní jevy. Takže Bůh už nikdy více při shromážděních a v parlamentech, jelikož se stydí ho zmínit. Bůh už nikdy více ve školách, než jen aby se mu vysmívali a nadávali mu. Bůh už nikdy více v sekularizovaných rodinách. Zkrátka nikdy více Bůh ve společnosti, která poté co opustila kolébkou, už nepotřebuje učitele. A tak je tu mládež s tak zvanou svobodou myšlení a se svědomím vychovávaným k ateismu, nestoudný tisk, který se shání po masakrech a neštěstích, i umění, které se stalo nástrojem zkázy. Vysmívají se těm, kdo se snaží zachovávat Boží zákony, které považují za zbytky pověr a nevědomosti. Posmívají se služebníkům Božím a brání jim dokonce i v dobročinnosti. A nakonec je sektářskou převládající

mocí pronásledováno i náboženství v útočištích, které mu ještě zůstaly, to je v kostelích“ (viz *Acta Apostolicae Sedis*, die I.II. Pag. 225)¹⁰. To jsou slova svatého papeže.

Uprostřed takového odpadu společnosti naší doby, lze snadno pochopit nejvyšší důležitost třetího řádu. Jeho zakladatel František měl v úmyslu rozšířit svatost kláštera na všechny syny a dcery světa, a Bůh požehnal dílu svého nejvěrnějšího služebníka a dal, že se třetí řád rozšířil všude co do místa i času, a to už od jeho počátku. To jsou historické události, které není třeba dokazovat. Třetí řád se i v naší době rozprostírá po celé zemi a jsou v něm všechny druhy lidí: patří do něj chudí, staří, ale také dělníci, mladí, pánové, kapitalisté i princezny. A zde je nutno plnit povinnosti věřících nejen ve vlastní rodině, ale také na veřejnosti, před očima všech. Přijímat svátosti, účastnit se měsíčních setkání i veřejných procesí, kdy na hrudi nosí františkánský znak dvou rukou – Kristovy a Františkovy, které nesou kříž – to jsou demonstrace víry, které uchvacují. To, co říkáme, jsou aktuální události.

Je přirozeným zákonem, že jeden protiklad tváří v tvář druhému vyniká ještě více: bílá, která je potvrzením všech barev, ještě více září před černou, která je jejím úplným opakem. Tak na jedné straně téměř obecný odpad, na druhé pak terciáři a terciářky, kteří jak by se lidově řeklo, nejsou ani kněží ani řeholníci ani mnišky, a přesto se prosazují svým chováním nejen jako věřící, ale jako ti, kteří navíc slibují, že budou následovat svatost evangelní dokonalosti. Kdo by tedy mohl popírat, že Třetí františkánský řád je skutečnou obranou evangelia? Apoštol Pavel vydal svědectví o sobě, že byl dán za světlo národům a ke spáse lidí. Synové a dcery třetího řádu si mohou do jisté míry plným právem přisvojit slova apoštolova, protože skutečně milost jejich povolání do třetího řádu znamená reprezentovat evangelní dokonalost ve všech situacích občanské společnosti.

br. L. M. Or. Min. Cap.

(Bollettino del Terz'Ordine Francescano, duben 1909, 124-126)

Poslání Třetího františkánského řádu (9)

Podle charakteru svého poslání Třetí františkánský řád nesmí omezovat svou pozornost jen na duchovní pole jako účast na přednáškách a přijímání svátostí. Je povolán k tomu, aby bojoval za věc Boží, aby čelil nepřátelům, kteří by chtěli z občanského prostoru vymazat i poslední stopy svatého evangelia.

Třetí řád tedy musí žít a působit v občanské společnosti. Tento boj, který třetí řád vede proti nepřátelům evangelia, je bojem morálního řádu; jeho hlavními zbraněmi musejí být pravda a spravedlnost. Tedy především třetí řád musí bojovat na poli ideí, protože idea, myšlenka je přirozeně prvním zdrojem lidské činnosti. Proto třetí řád musí především začít působit v tisku. Tisk je totiž jedním z prostředků, jimiž druhým sdělujeme své myšlenky.

V tomto se můžeme hodně učit od našich nepřátel. Jejich škola nás naučí, jak máme používat tisk ke spáse křesťanského lidu, jak ho oni používají ke zkáze. Asi jako nikdy předtím, se ukazuje, jak pravdivá je strašlivá věta Vykupitele: „Synové temnot jsou moudřejší a prozíravější než synové světa“¹¹.

Tuto prozíravost a chytrost, kterou evangelium připisuje synům temnot, nemůžeme chápat v absolutním smyslu, totiž, že zlí jsou chytří, protože se ubírají cestou neřesti a viny, naopak v tomto smyslu jsou skutečně hloupí a Písmo říká, že počet hloupých je nezměrný. Ale jsou nazváni prozíravějšími, moudřejšími proto, že když si zvolí cíl, volí nejvhodnější prostředky a celou silou své mysli se snaží, aby ho dosáhli.

¹⁰ Citace je převzata z proslovu proneseného papežem Piem X. 24. ledna 1909 v sále konzistoře, který byl publikován v *Acta Apostolicae Sedis* 1. února 1909: AAS 1(1909),223nn.

¹¹ Srv. Lk 16,8.

Je psychologickým pravidlem člověka, který je rozumným bytím, že se sblíží a téměř splývá s těmi, s nimiž se stýká, jak se to říká lidová moudrost: „Řekni mi, s kým se stýkáš, a já ti povím, kdo jsi.“ Díky tomuto psychologickému pravidlu synové temnot, vyškolení satanem, který jim vládne, vydávají houfně v občanské společnosti knihy a časopisy, a můžeme klidně říct, že každý občan je téměř obležen špatným tiskem.

Tyto řádky píšeme terciářům, kteří, co se počtu týče, jsou jistě malinkou částí občanské společnosti; a pak ne všichni terciáři patří mezi bohaté. Nicméně i oni, alespoň z části, představují skupinu těch, kdo mají určitou moc. Tak mohou, alespoň z části, čelit nepřátelům evangelia, i oni mohou použít tisk jako prostředek spásy tak, jako jej nepřátelé používají jako prostředek zkázy.

Kdo si všímá veliké zkázy způsobené špatným tiskem, nejvíce v morální rovině a nutně pak v důsledku toho i na ostatních rovinách lidského života, musí vzít za své nářky proroka Jeremiáše nad zkázou Jeruzaléma.

Přicházejí nám vhod slova Mons. Teodora dei Conti Valfrè di Bonzo¹²: „Jaké je – ptá se ctihodný prelát – učení, které razí časopisy, jež se většinou dostávají do rukou, jejichž redaktoři, přinejmenším dvě třetiny z nich patří mezi nepřátele Ježíše Krista, církve, víry a morálky? Bůh je pro ně přízrak, a pokud to tolerujeme, zůstává uvězněn na nebesích a odebíráme mu právo zasahovat do lidských záležitostí. Tajemství posvátného náboženství se stávají pouhou fantazií... Odmítají nadpřirozené skutečnosti a s nimi i prvotní vinu, která zapříčinila svár, který se v nás odehrává mezi požadavky rozumu a sklony vůle, přirozenost nakloněná ke zlému si přivlastňuje všechna práva, aby mohla následovat nízké pudy – a to je morálka.“

Ačkoliv se na první pohled zdá, že lid neuvažuje, přesto se v něm ozývá hlas rozumu a jeho zákonů. Tak z předpokladů umí vyvodit nutné důsledky. Po popření Boha, duše a budoucího života, je velmi snadné pochopit, jaká morálka lidem zůstane. Pro správné jednání pak nezůstanou jiné motivy než hygiena, slušné chování a další, ještě slabší. Tak zůstane člověk se svými vášněmi, bez jakékoli silné a účinné brzdy, která by ho udržela na místě, naopak zůstává mnoho důvodů, proč vášním plně vyhovět.

To je v hrubých rysech situace současné společnosti, a to zvláště v latinských národech. Když po takové zkáze způsobené špatným tiskem najdeme ještě nějakého věřícího, nějakého praktikujícího, zvláště pak mezi veřejnými činiteli, téměř tomu nemůžeme uvěřit: zdá se nám nepravděpodobné, že v takové záplavě špatného tisku se ještě najde někdo, kdo věří. Tak rozsáhlé zlo vyžaduje rychlý a silný lék. Terciáři povolání k tomu, aby bránili evangelium, musejí a mohou pomocí tisku pomáhat svatě víře. Ale na to se zaměříme v příštím článku.

br. L. M. Or. Min. Cap.

(Bollettino del Terz'Ordine Francescano, červen 1909, 180-181)

Poslání Třetího františkánského řádu (10)

V posledním článku o poslání třetího řádu, téměř na závěr předcházejících článků, jsme řekli, že třetí řád byl dán k obraně evangelia ve společnosti a naznačili jsme, že dobrý tisk představuje jeden z hlavních prostředků této obrany. Než pojednáme o tomto tématu, považujeme za vhodné předeslat několik úvah na jiné téma, které je velmi důležité.

Třetí řád jako stav evangelní dokonalosti, který je dostupný všem věřícím, je institucí *nanejvýš společenskou*. Co chce říci toto slovo *společenská* nebo *společnost*, chápe každý, kdo ho

¹² Mons. Teodoro Valfrè di Bonzo se narodil v Cavour roku 1853. Na kněze byl vysvěcen 10. června 1876 v Římě. Biskupem Cunea se stal 27. března 1885, 18. března 1895 byl přeložen do Como a 3. března 1905 do sídla metropolitě ve Vercelli. 13. září 1916 byl přesunut do sídla arcibiskupa v Trebisondě a byl jmenován papežským nunciem Rakouska-Uherska. Za kardinála byl jmenován 18. prosince 1919, rok na to se stal prefektem Kongregace pro řeholníky. Zemřel v Římě 25. června 1922.

čte. Nikdo totiž neříká, že je ve společnosti, když je izolovaný a sám, ale když se nachází ve společnosti druhých, kteří jsou mu podobní. Představa skupiny lidí, kteří směřují ke stejnému cíli je přirozeně obsažena ve slově *společnost* – a vlastně ji definuje.

Mezi lidmi je mnoho takových skupin, které směřují ke společnému cíli. Tou první, nejposvátnější, nejvznešenější, nejnutnější je rodinné společenství. Přirozeně jí předchází manželské společenství, neboli společenství dvou manželů, muže a ženy. Z tohoto společenství se rodí jiné, totiž rodičovské neboli společenství rodičů a dětí. No a konečně je ještě jedno rodinné společenství, tak zvané domácí, kde je pán domu a jeho podřízení.

Z mnohosti těchto rodinných společenství se rodí vesnická či městská společenství, z nich pak krajská, státní, občanská společnost, politika.

Jaké jsou vztahy třetího řádu s těmito společenstvími? Milost Boží nám nebere naši přirozenost, ale předpokládá ji jako základ, naplňuje ji, zdokonaluje ji. My, kdo z milosti Boží věříme a doufáme, jsme jejími svědky. A třetí řád činí něco podobného s lidskými společenstvími.

Třetí řád je stavem evangelní dokonalosti bez závazku slibů. Terciáři a terciářky mají tedy svobodu zvolit si stav manželský a mohou zcela naplňovat příkaz našeho Pána Ježíše Krista, který přikázal, aby se nerozdělovalo, co Bůh spojil. Třetí řád posvěcuje manželské společenství a povznáší ho tím, že zve terciáře, aby slíbili evangelní dokonalost i ve stavu manželském. Kromě toho terciář nemá sliby chudoby a poslušnosti, zůstává svým pánem i pánem svého majetku, a může tudíž být vlastníkem i kapitalistou, může působit v umění, v průmyslu i v obchodě. Slibem žít podle Řehole mu není odebrán politický a občanský život. Jako jakýkoliv jiný občan, si může klást za cíl, při zachování morálky, že chce dosáhnout i to nejvznešenější a nejdůstojnější, co v občanské společnosti existuje.

Z toho, co bylo řečeno, je jasné, že třetí řád nerozrušuje lidská společenství, ale naopak je nanejvýš pozvedá a zušlechťuje tím, že jejich členy zve k vyznávání evangelní dokonalosti.

Když takto vidíme třetí řád v celé jeho šíři a vznešenosti bytí, pak i jeho působení ve prospěch evangelia uvnitř občanské společnosti se nám jeví spontánnější, přirozenější a tedy i účinnější.

Prvním prostředkem, který má třetí řád k obraně evangelia používat, je, jak už jsme řekli, dobrý tisk. A co je to tisk? Je to mechanismus ve službě myšlenky a slova, který se snaží napodobit jejich rychlost a sílu.

A co má dělat třetí řád vzhledem k tisku? Má si osvojit tuto zbraň pro věc Boží, tak jako zlí si ji osvojují, aby jí škodili.

Tiskovou propagandu můžeme rozdělit na propagandu pomocí časopisů a pomocí knih. O té druhé pojednáme v příštím článku, nyní budeme mluvit jen o žurnalistice, tedy o novinách, které se každý den nebo i víckrát za den dostávají do rukou lidí.

Žurnalistika z morální stránky a podle toho, co pro nás dělá, se dá rozdělit na žurnalistiku špatnou a dobrou. Pokud jde o špatné časopisy, ať terciáři a terciářky pamatují na to, že kromě církevních předpisů, které je více méně mohou zakázat, je zakazuje přirozený zákon kvůli pohoršení, kvůli spolupráci se zlým skutkem druhého a kvůli blízkému nebezpečí hříchu.

Pokud jde o dobré časopisy, terciáři a terciářky jim mají pomáhat finančně, předplatným a propagací. Ale především ti, kdo mohou, mají jim pomáhat i intelektuální spoluprací – psaním článků, příspěvků a podobně.

V pojednání o propagandě prostřednictvím dobré žurnalistiky by bylo možné toho ještě mnoho co říct. Ale naše pojednání o poslání Třetího františkánského řádu nemá pojednat o všech jednotlivých úkonech osvětleného úsilí, jež mají terciáři z žurnalistiky použít při obraně evangelia. To by bylo na samostatnou studii. Naše slova se obracejí spíše k šířce a velikosti srdce, spíše

k touze a vznešenosti vůle pro věc Boží. Je už pak na těchto horlivých a velkorysých duších, aby uskutečnily tyto vznešené ideály.

br. L. M. Or. Min. Cap.

(Bollettino del Terz'Ordine Francescano, červen 1909, 249-251)

Poslání Třetího františkánského řádu (11)

Propagaci ideí a principů prostřednictvím tisku můžeme rozdělit na propagaci žurnalistickou a propagaci knižní. O první jsme již mluvili, nyní budeme mluvit o druhé. Propagaci knižní zvláště pomocí tak zvaných výpůjčních *knihoven*. Prostřednictvím těchto lidových knihoven se dávají lidem k dispozici knihy všeho druhu – takže každý za minimální příspěvek může mít k dispozici různé knihy na kratší či delší dobu podle předpisů a pravidel každé knihovny.

Nepřátelé víry si dobře všimli síly tohoto prostředku. Podívejme se, jak se o této propagandě vyjádřil zednář Ernesto Nathan¹³, primátor Říma: „Musíme vzít na vědomí – říkával – že budoucnost je v rukou lidu – je tedy potřeba tomuto lidu – budoucímu vládcí – věnovat naši pozornost. Výuka je nejvhodnější prostředek pro katechizaci mas. Jestliže spolu s vědou vstoupíme antiklerikalismus a socialismus, uděláme z těchto agentů vzdělané a přesvědčené apoštoly našich vysokých ideálů.“ „My bychom chtěli – poznamenává k tomu *Osservatore Cattolico*¹⁴ (8-5-1909) – aby kněží a všichni čestní lidé, kterým záleží na skutečném dobru lidí a náboženství, se důkladně zamysleli nad těmito slovy zednářského primátora Říma.“

A my bereme tuto příhodnou poznámku za svou a připomínáme terciářům a terciářkám tento prostředek obrany evangelia. Díky Bohu různá sdružení z Benátek, stejně jako sdružení z Bassana, Padovy, Thiene, Roviga a Udine pomohly tomuto způsobu propagace.

Lidové či výpůjční knihovny vyžadují finanční prostředky a personál. Ale povolání do třetího řádu, které je povoláním k apoštolátu, dá terciářům a terciářkám široké srdce, aby otevřeli své peněženky a přispěli na nutné náklady a aby se nabídli pro tento druh propagace.

Terciáři ale musejí bránit evangelium uvnitř občanské společnosti i činností ve společnosti. Ohledně této otázky je vhodné, abychom se jasně vyjádřili. Třetí řád je řeholním řádem, je stavem evangelní dokonalosti. Tudíž si nemůže klást za cíl nebo za bezprostřední úkol dobro občanské, politické či ekonomické. Jeho bezprostředním úkolem musí být dobro morální – to znamená, že třetí řád musí hledat své posvěcení i posvěcení společnosti. Takže musí žít i působit ve společnosti, ale tak, aby to odpovídalo jeho vlastní přirozenosti. Takže když zvážíme z jedné strany zvyky naší doby, z druhé strany poslání třetího řádu, toto působení ve společnosti se má projevovat především přednáškami, shromážděními a kongresy. Terciáři z Benátek to předvedli skvělým způsobem – kongresy v Udine, Rovigu, Bassanu a ve Vicenze zůstanou navždy drahými a vzácnými připomínkami působení třetího řádu. Vrcholná je síla živého a vřelého slova. Vrcholná je fascinace, kterou v lidské duši vyvolá velkolepé a krásné shromáždění. Terciáři a terciářky, kteří vyslechli toto živé a vřelé slovo, kteří se zúčastnili těchto skvělých shromáždění, se cítili být povznesení – zakusili celou vznešenost svého poslání.

A už se blížíme ke konci našeho krátkého a dost nedokonalého pojednání o poslání Třetího františkánského řádu. Nejprve však chceme ještě jednou terciářům a terciářkám připomenout vznešenou ekonomii *lidského vykoupení*, abychom z ní vyvodili poslední, slavnostní a nejdůležitější závěr.

¹³ Ernesto Nathan se narodil v Londýně roku 1845 a do Itálie přicestoval roku 1859. Věnoval se obchodu a pak se dal na politiku. Od roku 1871 byl v Římě, kde se stal zednářským velmistrem a primátorem (1907-1913), který byl velmi antiklerikální.

¹⁴ Politický deník založený roku 1864 v Milánu. Roku 1907 byl zrušen, ale pokračoval v činnosti v deníku *Unione* (1908-1912), který pak změnil jméno na *Italia* (1912-1968) a pak na *Avvenire d'Italia*, tj. dnešní *Avvenire*.

Jako Kristus vykupitel vykoupil lidstvo utrpením, křížem a smrtí, tak chce, aby ti, které poslal, jeho apoštolové, to jest ti, kdo jsou povoláni přispívat ke spáse druhých, věnovali své zásluhy vykoupenému lidstvu prostřednictvím stejných prostředků utrpení, bolestí a obětí, které lidský život přináší, které budou přijímat s křesťanskou odevzdaností, posvěcení a spojení v tom svém s Knězem a s Věčnou obětí. K této spolupráci, k této božské ekonomii ve prospěch lidstva je zván každý věřící, jelikož všem věřícím byla dána rada, aby se modlili jedni za druhé a navzájem si pomáhali ke spáse. Ale synové a dcery třetího řádu, terciáři a terciářky, jsou voláni zvláštním povoláním k tomu, aby naplňovali tuto božskou ekonomii. Musejí bránit evangelium působením ve společnosti, tiskem, živým slovem, propagací: musejí bránit evangelium především dobrým příkladem, jelikož mají být světlem světa; musejí ho bránit modlitbou, a když je toho zapotřebí, i krvavou obětí, to jest prolitím své vlastní krve, k čemuž dnes Bohu díky v civilizovaných národech dochází jen zřídka; ale nekrvavou obětí sebe samých, tj. bez prolití krve, ho musejí bránit každý den. (KONEC)

br. L. M. Or. Min. Cap.

(Bollettino del Terz'Ordine Francescano, únor 1910, 83-84)

Z italštiny přeložil br. Bonaventura Jiří Štivar OFMCap.